

Вх. № 167 / НО-05-06/ 28.02.2022 г.

Становище

От доц. д-р Петър Шурулинков

**Върху дисертационния труд на докторанта Никола Сашов Бънков на
тема**

**„Състав, разпространение и екологична характеристика на
текамебните съобщества от сфагновите мъхове в България“**

Представеният ми за становище дисертационен труд е с обем от 170 стр. и автореферат към него от 44 стр. Списъкът на цитираната литература съдържа 247 заглавия, от които 16 на кирилица и 231 на латиница. Считам, че дисертационният труд и останалите представени материали отговарят на изискванията за придобиване на научно-образователната степен „доктор“.

Като цяло моето впечатление от представената дисертация е положително. Докторантът се е справил много успешно с поставените цели и задачи. Постигнатите резултати напълно съответстват на тях. Проучването е оригинално по рода си и с редица ценни приноси. Темата е умело подбрана и дисертабилна. С настоящата дисертация за първи път у нас е направено подробно проучване на текамебните съобщества специално в сфагновите мъхове у нас. Географското покритие на проучването е доста обширно и обхваща представителни текамебни съобщества в пет високи български планини –Стара планина, Витоша, Рила, Пирин и Родопите. Много високо оценявам постигнатите таксономични и фаунистични резултати. Описани са 2 нови за науката вида текамеби от Стара планина. Броят на новите за България родове е 5 , а видове -10. Направени са електронно микроскопски снимки и е изяснена ултраструктурата на 120 вида текамеби. Снимките са включени като отделно Приложение към дисертационния труд. Значителни са и екологичните приноси на работата. Досега липсват екологични проучвания върху тези текамебни съобщества от сфагнови мъхове. Изяснени са доминиращите и редките видове,сравнени са отделните съобщества както между разлините планини така и между различните точки на пробоземане в рамките на дадена планина. Установено е,че в нашите планини е налице значително богатство на текамебната фауна, но е намерено и голямо сходство в нея между отделните планини и точки на пробоземане. Установено е, че не географската отдалеченост на находищата, а по-скоро конкретните екологични условия

имат по-голямо значение за сходството между отделните текамебни съобщества в сфагновите мъхове. Подробно са проучени отделните фактори на средата и градиенти от които зависи видовия състав и видовото богатство на текамебните съобщества. Изяснена е водещата роля на фактори като температурата на водата, надморската височина, рН на средата, нивото на подпочвените води, кислородното съдържание във водата и наситеността с кислород. Направените ординации и клъстерни анализи подпомагат правилното обяснение на получените резултати. Статистическата обработка на данните от страна на докторанта е направена в достатъчна степен и адекватно. Главите Материал и методи и Литературен обзор са достатъчно подробно разработени. Графиките и таблиците са информативни и добре направени. Текстът е написан в добър научен стил, с много малко на брой правописни грешки. Имам всички основания да потвърдя, че дисертационния труд е изцяло лично дело на докторанта.

Във връзка с дисертационния труд са публикувани три научни статии, и трите в списания с импакт фактор -2 в чужбина и една у нас. Докторантът е първи автор в две от статиите. Резултати от това проучване са представени и на два научни форума в България.

Авторефератът правилно отразява съдържанието на дисертационния труд, нямам забележки към него.

Все пак ще посоча някои малки бележки и слабости, които е добре докторанта да избягва за в бъдеще в своята научна работа:

- В дисертационния труд липсва раздел „Дискусия и обсъждане“. Макар проучванията с които може да се сравни настоящото да са оскъдни все пак беше добре да има сравнителен анализ с такива и по-обстойно обсъждане на причините за установените закономерности. Елементи на сравнения в това направление и обсъждания има в самата глава „Резултати“, но в такъв случай беше по-правилно тя да се нарече „Резултати и обсъждане“. Например за новите видове за България би било ценно да се посочи къде са намирани досега, има ли ги в съседни държави. Също и по отношение на получените екологични данни беше полезно да бъдат сравнени с други подобни проучвания от чужбина.
- Никъде в текста – нито в резултати нито в приноси, не видях препратка към Приложението с ултрамикроскопските снимки. Към тях няма и приложена дори кратка текстова част.

- В текстовете към фигури 35-44 трябваше да е налице информация че става дума за численост.
- Налице са и малки текстови неточности, включително правописни грешки.

Като цяло посочените непълноти и бележки не могат да променят моето виждане, че този дисертационен труд е успешен и да повлияят значимо на качеството му. Генералната ми оценка за дисертационния труд и другите представени материали по защитата е отлична.

Подкрепям присъждането на научно-образователната степен „доктор“ на докторанта Никола Бънков.

Изготвил становището:

/доц.д-р Петър Шурулинков/

София, 9.03.2022 г.